Midt-Telemark kommune

Notat om kulturmiljø på Lifjell

- avgrensa til kommunedelplanområde

En kort sammenfattning av bakgrunnskunnskapen

Kilder:

- Sefrak-registreringer
- Diverse bildemateriell fra nasjonalbiblioteket nb.no, kulturminnesøk
- KULA landskap, utkast om foreslått KULA landskap Lifjell
- Flybilder (både nyeste og historiske (eldeste 1969))
- Samtaler med kulturminneregistrator Gunleiv Brukås

Sted/navn	Gnr/bnr	Flyfoto/områdeforslag	Flyfoto/områdeforslag (1969)	Gjeldende KDP	Gjeldende regulering	Beskrivelse av området	Forslak sikring ny KDP	Kommentar
Fjellstul	9/57, 9/65, 9/60		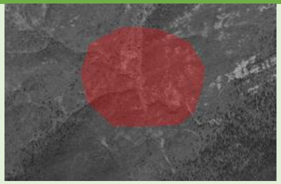		Ingen	4 sefrak reg. (fjøsbygning er med mer) og et seter/støl avsatt med omsynssone i kdp 2014. Bygninger er tapt, rester igjen i området. Tydelig tegn på seterområde på 1969 flybilde	Omsynssone kulturmiljø	Kun nyere flybildevurdering pga. snø i området. Foreslått som LNF område i ny KDP med bakgrunn i andre hensyn.
Grøbuskora	9/60		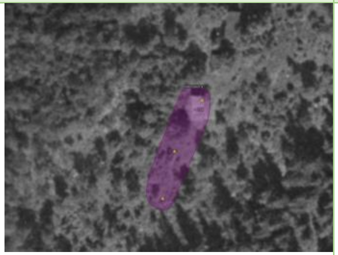	LNF	Ingen	3 sefrak reg/1 lok. (seterhus og stall/Grobuskåren fra 1868). Gode tegn på seterdrift på flybilde 1969. Området er betydeleg preget av	Omsynssone kulturmiljø	Kun nyere flybildevurdering pga. snø i området. Omsynssone blir lagt tett på registreringene i området.

Sted/navn	Gnr/b nr	Flyfoto/områdeforslag	Flyfoto/områdeforslag (1969)	Gjeldende KDP	Gjeldende regulering	Beskrivelse av området	Forslak sikring ny KDP	Kommentar
						gjengroing. Det er tegn på hogst rundt et bygg i senere år		
Knarlia nordre	9/65	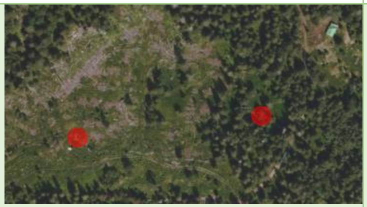	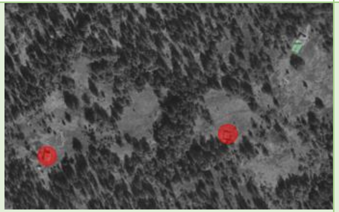	LNF	Ingen	2 sefrak registreringer, Tydelige tegn på seterdrift på flybilde 1969. Det er utført hogst i område på nyere tid – tilstand på bygg etter det er ukjent.	Omsynssone kulturmiljø	Kun nyere flybildevurdering pga. snø i området. Omsynssone blir lagt tett på eksisterande bygg på området.
Knarlia søndre	9/32		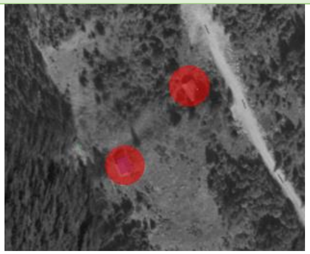		Ingen	3 sefrak registreringer, men 1 av registreringene er tydelig borte etter hogst i nyere tid	Omsysnsone kulturmiljø	Kun nyere flybildevurdering pga. snø i området. Omsynssone blir lagt tett på eksisterande bygg (2/3

Sted/navn	Gnr/bnr	Flyfoto/områdeforslag	Flyfoto/områdeforslag (1969)	Gjeldende KDP	Gjeldende regulering	Beskrivelse av området	Forslak sikring ny KDP	Kommentar
								sefraregistreringer
Bråten husmannsplasser	10/4 og 9/586		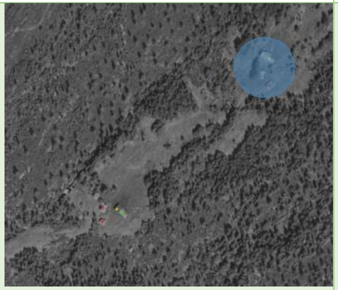	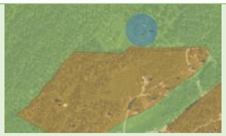		Ikke ny kunnskap om øvre bråthen, ligg i detaljregulert område. Nedre Bråten vurderes at være i ok stand og ligger utenfor hyttefelt. Avsettes med hensynssone.	Omsynssone rundt nedre Bråten	Kun nyere flybildevurdering pga. snø i området. Omsynssone blir lagt tett på eksisterande bygg (2/3 sefraregistreringer

Sted/navn	Gnr/bnr	Flyfoto/områdeforslag	Flyfoto/områdeforslag (1969)	Gjeldende KDP	Gjeldende regulering	Beskrivelse av området	Forslak sikring ny KDP	Kommentar
Jønnbu	9/38				Ingen	Området på Jønnbu er godt bevart. Noen av de eldre bygnigner er igjen. De framstår som betydelig oppgradert i senere tid og er ikke sefrak registrerte. Landskapet rundt er godt bevart og vurderes at være spesielt viktig for den tidlige turismen på Lifjell	Omsynssone rundt landskapslokasjonen	Omsynssone blir lagt rundt området som framstår som godt bevart per i dag.

Midt-Telemark kommune

Bildedokumentasjon

Foto henta fra brukerminner fra kulturminnesok.no. Fleste bilda er tatt av Gunleiv Brukås.

Fjellstul

Bilde dato: 2011

Bilde dato: 1966

Bilde dato: 1920

Grøbuskora

Stule med stulsbu og Fjos.

Bilde dato:2011

Knarlia nordre

Knarlia nord, øvre – rester av nedrasa stulsbua. Siste setringa var i 1952.

1920 årene

Beiti på Lifjell og i Grunningsdalen.

1. Ormotdalsbeiti (Bø). Aslakstøyl, Grønbygel, Gavlesjå og Tjønnstøyl (Heddal).

(Eigarar: Sjå under dei einskilde beiti).

Ikr. 50000 mål.

Ormotdalen byter i nord med Heddal, i aust gjeng den upp til Reskjemnipen og byter med Jørgdal-, Stokland- og Aasheimheidi, i sud med Aase- og Skildbreidheidi og Østerlidskogane, og i vest byter beiti i Ormotdalen med Okslebeitet og Hollandbeitet.

Desse beiti ligg i Aarmotdalen:

a. *Torildstaulbeitet.* (Eigar: Augon Eika, Bø). Torildstøylen hev sel og fjos. Storluten av beitet er skogvakse, men ved bytet med Jønbu er det skogsnaudt. Det høver best til kyr, og her er gras til ikr. 15 naut.

b. *Jønbubeitet.* (Eigarar: Jon Raukleiv og Olav Dalen, Bø). På Jønbustøylen er sel, fjos og høybu. Dette er meir eit høgfjellsbeite, og støylen ligg yver skoggrensa. Beitet høver til kyr, og her er gras til ikr. 15 naut.

c. *Kikutbeitet.* (Eigar: Margit Folkestad, Bø). Kikutstøylen hev sel, fjos og høybu. Nedre luten av beitet er skogvakse; men øvre luten er skogsnaudt. Knarlidbeitet hev sams beiterett i fjellet. Det høver til ikr. 8 kyr.

d. *Knarlidbeiti.* (Fleire eigarar). Desse beiti hev fleire støylar t. d.: Plass-støylen (Augon Plassen, Bø), Liastøylen (Sv. Bergane, Bø), Folkestadstøylen (Ketil O. Folkestad, Bø), Tangestøylen og Grøbustøylen (Ketil O. Moen, Bø). På alle støylane er sel, fjos og høybuer.

Desse beiti er ogso skogvaksne frå Ormotdalselvi og uppyver mot fjellet. Øvre luten, kring Bøkstaulnatten og Husnatten, er skogsnaudt og her er sameige. Storluten av desse beiti høver til kyr, og her er gras til ikr. 40—45 naut.

e. *Øverlandsstøylane.* (Eigarar: S. Myrann, Olav Grivi og Gunnar Helland, Bø) i sudenden av Ormotdalen og heilt nede i dalbotnen. Alle desse beiti er skogvaksne og det er soleis skogs-

beiti. Her ligg fleire støylar — upphusa med sel, fjos og høybuder. Beiti passar best til kyr og her er gras til ikr. 15 naut.

I Ormotdalen gjeng køyreveg fram til Øverland. Herifrå gjeng då vanleg klyvjeveg langs Ormotelvi.

f. *Øverland, Tangen* og *Ormot* er gardar i botnen av Ormotdalen og dei hev nøgdi av skogsbeiter som passar til kyr. På alle desse beiti er gras til ikr. 20—25 naut.

g. *Bokkelidi, Aarlidi, Bjørnelidane, Tyrustul* og *Løkene* ligg ogso i botnen av Ormotdalen. (Eigarar: Torjus Aarnes, Nes, Hellek Gåra, Bø, Olav O. Folkestad, Bø, og overlærer Hegna, Kr.ania). Desse beiti er ogso skogvaksne og passar best til kyr — her er gras nok til ikr. 30 st.

Aslakstøyl, Tjønnstøyl, Grønbygel og Gavlesjå.

a. *Aslakstøylbeitet.* (Eigar: Hans og Olav Grini, Heddal). Beitet ligg i Heddal og storluten er skogvakse; men på Øksterfjell og Ljoslidhovet er fjellbeite. På Aslakstøylen er sel og fjos til ikr. 24 kyr. Beitet er dela i tvo av Ormotelvi. Lendet er nokso fint; men her er nokso steinut og bratt på sume plassar. Storluten er upplendt og beitet høver best til kyr — her er gras til ikr. 25 st.

b. *Tjønnstøylbeitet.* (Eigar: Johans Flåta, Heddel). På støylen er sel og fjos. Beitet liknar Aslakstøylbeitet og her er ogso gras til ikr. 25 kyr.

c. *Grønbygelbeitet.* (Høyrer til Semgardane, Heddal). Støylen hev sel og fjos til 50 kyr. Beitet er skogvakse frå dalen og uppetter lidene; men lengre upp mot fjelli er skogsnaudt. Sume plassar er beitet ulendt og Ormotelvi delar det i tvo luter; men yver elvi er lagt ei bru so det er lett å koma frå den eine sida til den andre. Det er eit godt beite og storluten høver til storfe. Her er gras nok til ikr. 50 kyr.

d. *Gavlesjåbeitet.* (Eigar: Olav Lia, Heddal). På støylen er sel og fjos til ikr. 40 naut. Storluten av beitet er skogvakse men på Himing og Ilfiskfjellet er skogsnaudt. Lendet er fint; men her er nokso mykje myr. Beitet høver til kyr, og her er gras nok til ikr. 40 naut.

Vegen til desse beiti gjeng frå Aase i Heddal, langs Himingsfjellet og fram til støylane. Det er vanleg klyvjeveg, og han er ikr. 20 km. lang.

Bilde dato:2011

Knarlia nord, nedre: Ei hytte på gamle tufta av stulsbua. Tydlege rester etter tufter og stulsvollar og steinrøyser.

Bilde dato:2011

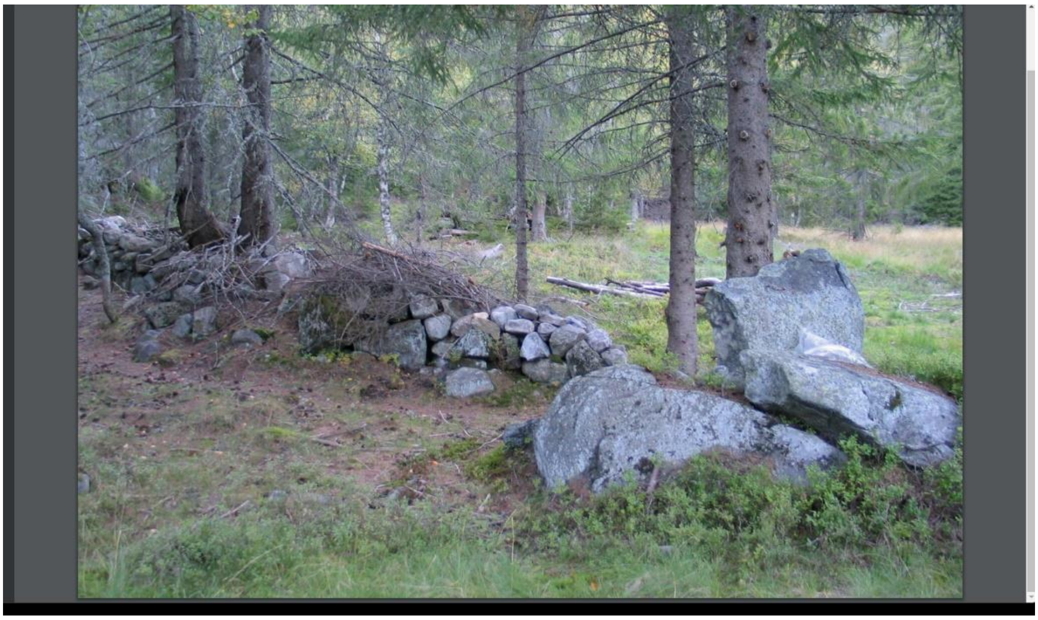

Knarlia søndre

Liastulen, ei gamal stulsbu og fjos. Ein ser mange steingardar,røyser og merke etter beitelandskap.

Bråten husmannsplasser

Øvre Bråten:

(Gamal buplass med våningshus og løe)

Blide dato: 2013

Nedre Bråten:

Gamalt våningshus,uthus og eldhus

Bilde dato 2013

Jønnbu